

Dönem : 5
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 80

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş ile Çorum Milletvekili Mehmet İrmak'ın 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Kaldırılması Bazılarının da Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu. (2/516)

Millet Meclisi Başkanlığına

1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin kaldırılması, bazılarının da değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifimiz gerekçesiyle birlikte ilişikte takdim edilmiştir.

Gereğine müsaadelerimizi saygılarımızla arz ederiz.

7.2.1978

Kahramanmaraş Milletvekili
Mehmet Yusuf Özbaş

Çorum Milletvekili
Mehmet İrmak

G E R E K Ç E

Hukuk Fakültelerinden mezun olanlar, öğrenimleri ile ilgili bir meslekte çalışmak istedikleri takdirde, ya hâkimlik yahutta avukatlık için müracaat etmektedir. Hâkimlik arzusunda bulunanlar Adalet Bakanlığına başvurmak ve mahkemelerde gerekli staj süresini doldurduktan sonra, sınava tabi kalmadan, hâkim veya savcı olabilmekte, avukat stajyerleri, hâkim sınıfına nakletmek istediklerinde, avukatlık stajları, aynen hâkimlik stajı gibi kabul edilmektedir.

3499 sayılı Avukatlık Kanununda, avukat stajyerleri için de aynı usul benimsenmişken, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile durum değiştirilmiş, avukat stajyerleri altı ay mahkeme nezdinde staj yaptıktan sonra, bir yıl da (beş yıl kıdemli olan bir avukat nezdinde) staj yapmaya mecbur edilmiştir. Hatta stajyerin mükellefiyeti bununla da bırakılmamış, mahkeme ve avukat nezdindeki stajlarını ikmal edip, buralardan staj bitirme belgesi alan adayın, avukat olabilmek için ayrıca bir de imtihanla girip başarı göstermesi şartı konulmuştur.

Stajyerleri imtihan edecek kurul beş kişidir. Bunlardan üçü Barolar Birliği Yönetim Kurulunca, ikisi de Yargıtayca seçilmektedir. Türkiye'deki bütün adaylar, yılda beş kere imtihan yapacak olan bu kurula başvurup imtihanla gireceklerdir. Bir adayın azami beş kere imtihanla girme hakkı vardır. Bu beş hakkı azami iki yıl içinde kullanması şarttır. Beş imtihanda da başarı gösteremeyenler, bir daha imtihanla giremezler, dolayısı ile avukat olma şanslarını kaybederler.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu çıkarılırken, maddeye ilave edilen muvakkat 7 nci madde ile, avukat yanındaki yapılacak stajın bir yıla çıkarılması konusu ile stajyerlerin imtihanla avukat olabilmeleri mevzuu, kanunun yürürlüğe girmesinden sonraki beş yılın bitimine ertelenmiş ve bilahare çıkarılan 2018 sayılı Kanunla da, 31.12.1976 gününe kadar hukuk fakültelerini bitirenlerin, üç yıl içinde avukatlık stajı için başvurmaları halinde, yine 1136 sayılı Kanunla getirilen fazla staj ve sınav mükellefiyetinden kurtulmaları sağlanmıştır.

Yani hukuk fakültelerini 1976 yılı sonuna kadar bitirebilenler 1979 yılı nihayetine kadar, avukatlık stajı için müracaat ederlerse, altı ay noksan staj yapmakla birlikte, avukatlık sınavına tabi olmayacak, fakat 1976 yılından bir gün sonra fakülteyi bitirenler, hem altı ay fazla staj yapıp, hem de icabında iki yıl zarfında beş kere avukatlık imtihanına girdikleri halde, başarı gösteremeyerek, avukatlık mesleğine girme hakkını, bir daha elde etmeme şartı ile kaybedecektir. Bu hal eşitlik ilkelerine aykırı olduğu gibi, mesleği ile ilgili okulu

bitirip (icabında lüzumlu stajı da yaptıktan sonra) avukat stajyerlerinden başka imtihanına tabi tutulan hiçbir vatandaş da yoktur. Tıbbiyeden diploma alanlar muayenehanelerine, eczacılar, eczanelerini, sınav vermeden açmakta, mühendisler dairelerine, öğretmenler okullarına gitmektedir.

En az on beş yıl tahsil yapan avukat stajyerleri ise, hukuktan diplomasını aldıktan sonra, mahkeme ve avukat yanındaki stajını da başarı ile bitirdiği halde 1136 sayılı Kanunla avukat olabilmek için bir de imtihanına mecbur tutulmaktadır. İlk imtihanına girip başarı gösteremeyen aday, yeni bir tahsile ve yeni bir staja mecbur olmamasına göre bu imtihanların tekrarındaki faydanın ne olduğu anlaşılmamakta ve ayrıca Anayasamızın 40 nci maddesine göre meslek seçmek hakkından kısıtlanmış olmaktadır. Avukatlık müessesesine sonradan sokulmak istenen bu sınav mecburiyeti tamamen kanunsuz ve lüzumsuzdur. Avukat, imtihanını her gün müvekkiline karşı vermekte ve başarı gösteremeyenler zaten kendiliğinden tasfiye olunmaktadır.

Hukuk Fakültesini bitiren, yani her branşta otorite olan bir profesörden ehliyetinin yeterli olduğu yolunda not alan, ayrıca bütün mahkemelerde staj görüp, o mahkemelerin hâkimlerinden de yeterlilik belgesi iktisap eden, bunlardan sonra, beş yıl kıdemli olan bir avukat nezdinde altı ay süre ile staj yaparak, ondan da kanuni ve mesleki şartları haiz olduğu yolunda belge almaya hak kazanan ve hatta avukat yanındaki bu stajının üç aylık bölümünü ikmal ettikten sonra o avukat nezaretinde bir kısım mahkemelerdeki davalara giren, yani fiilen avukatlık yapan bir adayın, bir de Ankara'ya yollanarak, kendisinden en az 20 yıl önce okul bitiren bir kurul önünde (Barolar Birliğinden imtihan kuruluna verilecek üyeler asgari 15 yıl kıdemli olacaktır. Bunlar iki yıl için seçilmekte ve askerlikle staj süreleri de ilave edilince, sınav yapanla yapılan arasındaki devre farkı asgari 20 yılı bulmaktadır.) İmtihana tabi tutulması, hem de doğru değildir, hem de tamamen gereksizdir.

Her adayın bir sınavda başarı sağlayacağı ve yılda en az bin stajyerin imtihan için başvuracağı hesap edilirse, kendi asli görevini ihmal etmeden bir Yargıtay üyesinin bu imtihanları nasıl yapabileceği de ayrıca düşünülmesi gerekli bir konudur.

Yukarıdaki açıkladığımız nedenlerle 1136 sayılı Avukatlık Kanunundaki avukatlık sınavları ile ilgili maddeler tamamen kaldırılmış, kaldırılan maddelere atıfta bulunan bazı maddelerde de gerekli değişiklik yapılmış ve avukat yanındaki staj da 3499 sayılı Kanunda olduğu gibi yeniden altı aya indirilmiştir. Bu suretle, avukatlık yapmak istedikleri halde, maaşsız staj statüsünden ve sınavdan kurtulmak için, 4 yıl hâkimlik ve savcılık yaptıktan sonra istifa ederek avukatlığa geçmek isteyenlerin, kadro yönünden Adalet Bakanlığına iras edecekleri zarar da önlenilmiştir.

Bugüne kadar olan tatbikatın ispat ettiği gibi avukat yanındaki altı aylık staj, mesleki tecrübeleri elde etmek için kâfi bulunmaktadır. Aynı zamanda, yanında çalışan avukat bu altı aylık süre sonunda, adayın bir müddet daha staj görmesini isterse 1136 sayılı Kanunun değiştirilen 25 nci maddesine göre, Baro Yönetim Kurulunun bu süreyi altı aya kadar uzatabilme yetkisi de muhafaza edilmiş bulunmaktadır.

Adalet Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Adalet Komisyonu
Esas No. : 2/516
Karar No. : 36

18 . 4 . 1978

Millet Meclisi Başkanlığına

Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş ile Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun bazı maddelerinin kaldırılması, bazılarının da değiştirilmesi hakkında kanun teklifi Adalet Bakanlığı ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin de bulunduğu bir toplantıda tetkik ve müzakere edildi.

Teklif, avukatlık staj süresinin eskiden olduğu gibi 1,5 yıldan 1 yıla indirilmesini ve staj sonunda yapılan avukatlık sınavının kaldırılmasını öngörmektedir.

Komisyonumuz; 1 yıllık staj süresinin mesleki tecrübe edinme yönünden yeterli olduğunu, avukat stajyerlerinin staj süresince başka bir işte çalışmadıkları için mali yönden mağdur olduklarını gözönüne alarak staj süresinin 1 yıla indirilmesini;

Keza, staj süresinin verimli olup olmadığını tespit için yapılan sınavda şimdiye kadar başarısız sayılan bir aday görülmediği ve böylece sınavın fonksiyonunu kaybettiği, diğer pek çok meslekte staj sonu sınav yapılmadığı, avukatların hâkim karşısında sürekli sınav verecekleri görüşünden hareketle staj sonunda yapılan avukatlık sınavının kaldırılmasını;

Uygun görerek teklif metnini aynen kabul etmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere işbu rapor saygıyla sunulur.

Adalet Komisyonu Başkanı

Ankara
İmtihanın kaldırılmasına muhalifim
İ. Hakkı Köylüoğlu

Başkanvekili
Trabzon
İ. Vecdi Aksakal

Sözcü
Kahramanmaraş
M. Yusuf Özbaş

Kâtip
Denizli
M. Kemal Aykurt

Antalya
Galip Kaya
Kırşehir

Çorum
M. Kemal Biberöğlu

Kahramanmaraş
İmtihanın kaldırılmasına muhalifim
Hüseyin Doğan

Staj süresinin 1 yıla indirilmesi hakkında olumlu, imtihanın kaldırılmasına muhalifim

Sivas
Tevfik Koraltan

Doğan Güneşli
Uşak

İmtihanın kaldırılmasına muhalifim
M. Selâhattin Yüksel

Zonguldak
Köksal Toptan

KAHRAMANMARAŞ MİLLETVEKİLİ MEHMET
YUSUF ÖZBAŞ İLE ÇORUM MİLLETVEKİLİ
MEHMET IRMAK'IN TEKLİFİ

*1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin
Kaldırılması, Bazılarının da Değiştirilmesi Hakkında
Kanun Teklifi*

MADDE 1. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
3 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3. — Avukatlık mesleğine kabul edilebil-
mek için :

- a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak,
- b) Türk hukuk fakültesinin birinden mezun olmak
veya yabancı memleket hukuk fakültesinden mezun
olup da Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre
noksan kalan derslerden başarılı sınav vermiş bulun-
mak,
- c) Avukatlık stajını tamamlayarak staj bitim
belgesi almış bulunmak,
- d) Levhasına yazılmak istenen baro bölgesinde
ikametgâhı bulunmak,
- e) Bu Kanuna göre avukatlığa engel bir hali ol-
mamak gerekir.

MADDE 2. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
4 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 4. — Adli ve Askeri Hâkimlik ve Savcılıkta, Anayasa Mahkemesi asli ve geçici raportörlüklerinde ve Danıştay Dava daireleri Başkan ve üyelikleri ile başkanun sözcülüğü ve daireler başkan yardımcılıkları ve yardımcılıklarında veya kuruluşlarında avukat bulunan bakanlıklar ve katma bütçe ile yürütülen genel müdürlükler hukuk müşavirliği görevlerinde veyahut üniversiteye bağlı fakülteler hukuk ilmi dersleri profesörlük veya doçentliklerinde yahut Hâkimler Kanununa göre hâkimlik veya savcılık sınıflarından sayılan hizmetlerde, en az dört yıl süre ile hizmet etmiş olanlar, 3 ncü maddenin (C) bendinde yazılı kayıttan vareste tutulurlar.

Yabancıardan Türk uyruğuna kabul olunanlardan, yabancı bir hukuk fakültesinden mezun olup da, geldikleri yerlerde, beş yıl süre ile mahkemelerin her derecesinde avukatlık etmiş ve avukatlığı meslek edinmiş bulunanlar 3 ncü maddenin (b) bendinde yazılı olduğu şekilde Türkiye hukuk fakülteleri programlarına göre noksan kalan derslerden, usulüne uygun olarak yapılan sınavı başarıyla vererek tasdikname almış

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

*1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin
Kaldırılması, Bazılarının da Değiştirilmesi Hakkında
Kanun Teklifi*

MADDE 1. — Teklifin 1 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Teklifin 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş
Milletvekili Mehmet İrmak'ın teklifi)

...çeyi iyi bilir oldukları da bir sınavla
...nursa, 3 ncü maddenin (c) bendinde
...an varestede tutulurlar. Birinci fıkrada gös-
...a baro levhasına yazılmasında, 17 nci mad-
denin (1) ve (2) nci bentlerinde yazılı belgelerden baş-
ka sicil özetlerinin onanmış bir örneğinin de verilme-
si gereklidir.

MADDE 3. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
6 ncı maddesi aşağıdaki yazılı şekilde değiştirilmiştir.

Madde 6. — Mahkemeler ve avukat yanındaki
stajlarını bitirdiklerine dair belge alanlar veya 4 ncü
maddedeki şartları haiz bulunanlar, başvurdukları yer
barosuna ait levhaya yazılmalarını dilekçe ile isteye-
bilirler.

MADDE 4. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
15 nci maddesi aşağıdaki yazılı şekilde değiştirilmiş-
tir :

Madde 15. — Avukatlık stajı bir yıldır. Stajın bu
kısmında yer alan hükümler uyarınca ilk altı ayı mah-
kemelerde ve kalan altı ayı da en az beş yıl kıdemi
olan (bu beş yıllık kıdem hesabına Kanunun 4 ncü
maddesinde yazılı hizmette geçen süreler de dahildir.)
bir avukat yanında yapılır.

Stajın hangi mahkeme ve adalet dairelerinde, ne
surette yapılacağı yönetmelikte gösterilir.

MADDE 5. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
24 ncü maddesi aşağıdaki yazılı şekilde değiştirilmiş-
tir :

Madde 24. — Staj, Adalet Komisyonunun, baro-
nun veya yanında çalışılan avukatın gözetimi altında
yapılır.

Stajiyer hakkında, yanında staj gördüğü hâkim-
ler, Cumhuriyet Savcıları tarafından, staj durumu,
mesleki ilgisi ve ahlaki durumunu belirten bir belge
verilir.

Yanında staj görülen avukatta, altı ayın sonunda,
staj durumu, adayın mesleki ilgisi ile ahlaki durumu-
nu da kapsayan bir rapor verir.

MADDE 6. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
25 nci maddesi aşağıdaki yazılı olduğu şekilde deği-
ştirilmiştir :

Madde 25. — Baro Yönetim Kurulu, yanında altı
ay süre ile staj yapılan avukatın verdiği raporda ya-
zılı gerek ve gerekçe üzerine, avukat yanındaki stajın

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 3. — Teklifin 3 ncü maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklifin 4 ncü maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklifin 5 nci maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Teklifin 6 ncü maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Yusuf Özbaş
ile Çorum Milletvekili Mehmet Irmak'ın teklifi)

uzatılmasına karar verebilir. Bu uzatma kararı azami
altı ay olabilir ve kesindir.

MADDE 7. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun
26 ncı maddesi aşağıdaki yazılı olduğu şekilde değiş-
tirilmiştir :

Madde 26. — Stajyerler, avukat yanında staja
başladıktan üç ay sonra, avukatın yazılı muvafakati
ile ve onun gözetimi altında, icra tetkik mercii hâ-
kimlikleri ile sulh mahkemelerinde ve icra iflas daire-
lerinde görülen dava ve işlerde vekâlet yapabilirler.

Stajyerin bu yetkisi, stajiyere baro yönetim ku-
rulunca, staj bitirim belgesi verilmesi isteęinin reddi
kararının kesinleşmesi halinde sona erer.

MADDE 8. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun,
avukatlık sınavına dair bulunan 28, 29, 30, 31, 32 ve
33 ncü maddeleri ile aynı Kanunun 2018 sayılı Ka-
nunla tadil gören muvakkat 7 nci maddesi tamamen
kaldırılmıştır.

MADDE 9. — Bu Kanun yayım tarihinde yürür-
lüęe girer.

MADDE 10. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu
yürütür.

(Adalet Komisyonunun kabu ettiği metin)

MADDE 7. — Teklifin 7 nci maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Teklifin 8 nci maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Teklifin 9 ncu maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Teklifin 10 ncu maddesi, Komis-
yonumuzca aynen kabul edilmiştir.